

Materiale til brug før og efter jeres besøg på Frihedsmuseet

Til modstand?
(Ungdomsuddannelserne)

Introduktion (til læreren)

Inden I besøger Frihedsmuseet for at deltage i forløbet *Til modstand?*, giver dette materiale jer mulighed for at forberede besøget samt mulighed for efterfølgende at arbejde videre med emnet.

Opgaver til forberedelse før besøget på Frihedsmuseet

Det er en fordel, hvis eleverne inden besøget på Frihedsmuseet har kendskab til hovedlinjerne i besættelsen af Danmark, den danske modstand og den tyske bekæmpelse af den. Som forberedelse kan eleverne se udvalgte klip fra DR's program *Historien om Danmark*, og læse et udvalgt af webartikler om besættelsen.

Formålet med klippene og artiklerne er at give eleverne et overblik over besættelsen, kendskab til den danske modstandskamp og tysk bekæmpelse af den danske modstandsbevægelse.

Der er udarbejdet arbejdsspørgsmål til filmklippene og artiklerne, som eleverne kan løse enkeltvis eller i grupper.

Historien om Danmark

Eleverne kan se klip fra *Historien om Danmark* afsnittene *Det svære demokrati* og *Velfærd og kold krig*.

Fra afsnittet *Det svære demokrati*, kan eleverne se klippene;
Tyskland besætter Danmark og *Samarbejdspolitikken ophører*.

Fra afsnittet *Velfærd og kold krig*, kan eleverne se klippene;
Rationering, *Tyskland indleder klapjagt på danske jøder*, *Sabotage mod besættelsesmagten*, *Folkestrejken* og *Danmarks befrielse*.

Klippene *Rationering*, *Sabotage mod besættelsesmagten* og *Folkestrejken* findes ikke som selvstændige klip, men kan findes i afsnittet *Velfærd og kold krig* ved at starte filmen ved følgende tidsangivelser. *Rationering*, start filmen ved tidsangivelse 08.08 og se til 10.39, *Sabotage mod besættelsesmagten* og *Folkestrejken*, start filmen ved tidsangivelse 11.34 og se til 17.23.

Samlingerne af klip og afsnittet *Historien om Danmark - Velfærd og kold krig* kan findes på Nationalmuseets hjemmeside [Det svære demokrati](#) og [Vældfærd og kold krig](#).

Klipsamlingerne er tilgængelige med UNI-login, og kan derfor kun tilgås af skoler, lærere og elever. Det tager ca. 20 minutter at se alle klippene fra *Historien om Danmark*.

Webbaseret artikler om besættelsen

Eleverne kan læse webartiklerne [De store modstandsorganisationer - et lynkursus](#), [Sabotage 1940-45](#), [Illegale blade, 1940-45](#), og [Peter-gruppen-tysk terror i Danmark 1944-45](#).

Undervisningen på Frihedsmuseet

I forløbet arbejder eleverne med dilemmaer centreret omkring de historiske personer, de møder i udstillingen. Vi starter med en introduktion til besættelsen, og derefter fokuserer vi på nogle af personerne og temaerne i udstillingen. Med udgangspunkt i det arbejder eleverne i grupper med forskellige dilemmaer centreret omkring modstand, samarbejde og konsekvenserne deraf. Afslutningsvis fremlægger og diskuterer eleverne dilemmaerne, og der perspektiveres til nutidens debat af besættelsen.

Vi anbefaler at klassen er inddelt i 5 grupper hjemmefra, så I selv kan tage højde for klassesammensætning og gruppedynamik. Hvis klassen ikke er inddelt, gør vores underviser det.

Forløbet understøtter faglige mål som;

- Reflektere over samspillet mellem fortid, nutid og fremtid samt over mennesket som historieskabt og historieskabende.
- Formulere historiske problemstillinger og relatere disse til elevernes egen tid.
- At analysere, fortolke og perspektivere fiktive og ikke fiktive tekster i alle medier.

Opgaver til efter besøget på Frihedsmuseet

Som efteropgave kan eleverne selv arbejde videre med besættelsen og udarbejde et oplæg, en Power Point eller Pretzi om et af de udvalgte emner. Emnerne er Stikkerlikvideringer, Industrisabotage, Våbenedkastning og Illegal presse. Formålet er at træne deres selvstændige arbejde med historisk materiale og fremlæggelse af dette.

Til deres research kan de tage udgangspunkt i Nationalmuseets hjemmesider om besættelsestiden, Historisk Atlas' online historiske kort over nedkastninger og sabotager 1940-45, Nationalmuseets samlinger online, hvor de kan finde fotografier og genstande fra besættelsen samt interviews med tidligere modstandsfolk.

Interviewene med modstandsfolkene er optaget af Frihedsmuseet i 1991. Deltagerne er Peter Gylling Mortensen om industrisabotage, Karl Christensen om industrisabotage, Gerhard Krogh om illegale blade, Kaj Christensen om jernbanesabotage og våbenmodtagelse, Jens Paul Jensen om våbenmodtagelse og en anonymiseret modstandsmand om likvidering.

Der findes links til ovenstående hjemmesider og interview under afsnittet Opgave til efter besøget på Frihedsmuseet - Elevopgave: Arbejd selv videre med besættelsen.

Opgaver til forberedelse før besøget på Frihedsmuseet

Eleveopgave 1:

Introduktion til Danmarks besættelse

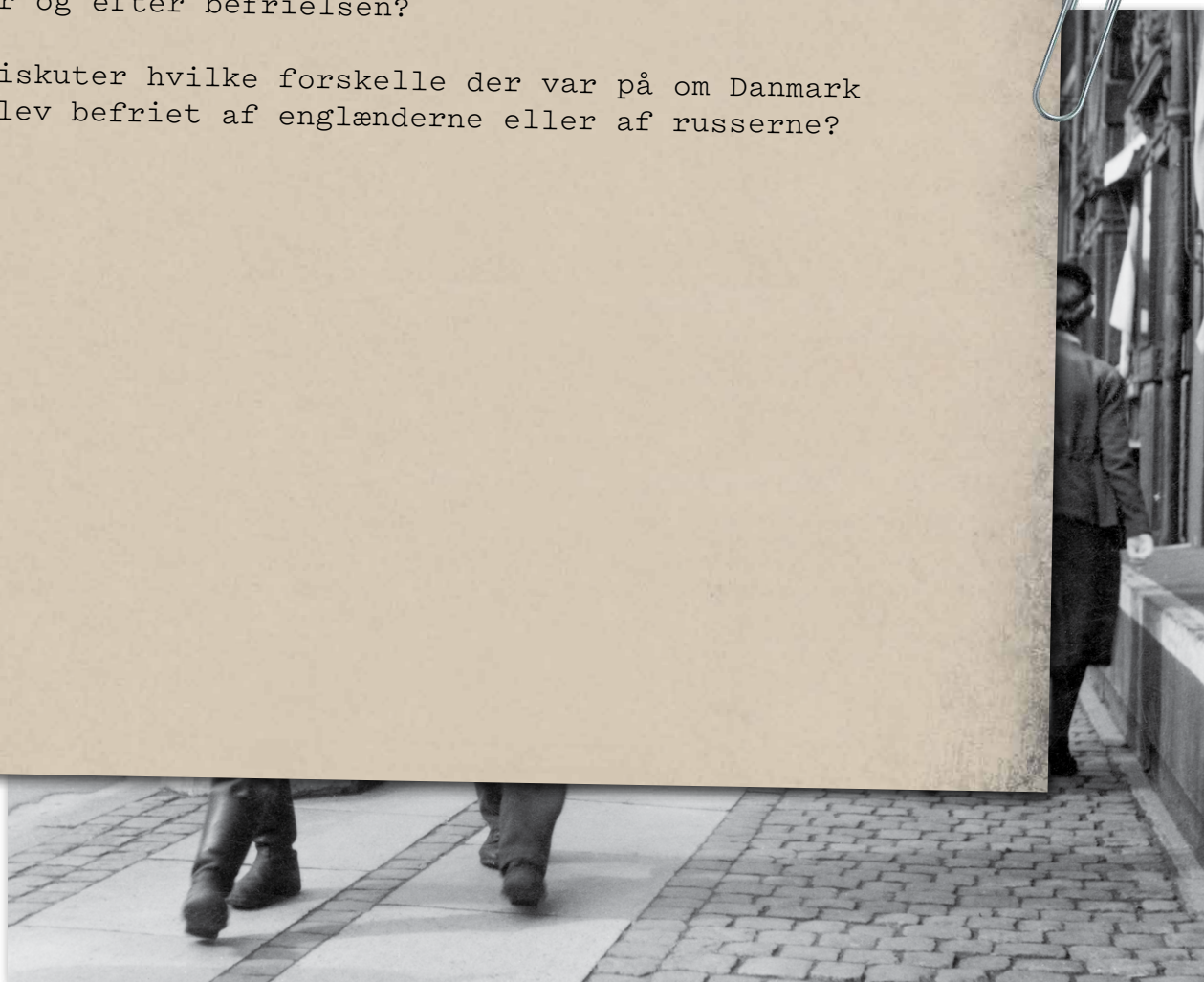
Se nedenstående klip fra *Historien om Danmark* og besvar arbejdsspørgsmålene. I skal bruge jeres UNI-login for at se klippene.

Link til klippene fra *Historien om Danmark* afsnittet [Det svære demokrati](#)

- *Tyskland besætter Danmark*
- *Samarbejdspolitikken ophører*
Link til klippene fra *Historien om Danmark* afsnittet [Velfærd og kold krig](#)
- *Modstandsbevægelsen i Danmark*
- *Rationering*
Ligger ikke som selvstændigt klip. Start afsnittet *Historien om Danmark - Velfærd og kold krig* ved tidsangivelse 08.08 og se til 10.39 i afsnittet.
- *Tyskland indleder klapjagt på danske jøder*
- *Sabotage mod besættelsesmagten og Folkestrejken*
Ligger ikke som selvstændigt klip. Start afsnittet *Historien om Danmark - Velfærd og kold krig* ved tidsangivelse 11.34 og se til 17.23 i afsnittet.
- *Danmarks befrielse 1945*

Arbejdsspørgsmål til Historien om Danmark

1. Hvad var konsekvenserne af, at den danske regering accepterede det tyske tilbud den 9. april?
2. Diskuter hvorfor 1943 betragtes som et afgørende vendepunkt i dansk besættelse?
3. Diskuter hvorfor de danske jøders status ændrede sig efter august 1943?
4. Hvordan svarede den tyske besættelsesmagt igen mod den danske sabotage i sommeren 1944?
5. Hvem vandt Folkestrejken og hvilken betydning fik det?
6. Diskuter hvorfor de etablerede politikere frygtede modstandsbevægelsens indflydelse i krigens sidste år og efter befrielsen?
7. Diskuter hvilke forskelle der var på om Danmark blev befriet af englænderne eller af russerne?

Elevopgave 2:

Den danske modstandsbevægelse og tysk terror

Læs webartiklerne *De store modstandsorganisationerne* - et lynkursus, *Sabotage*, *Illegale blade* og *Peter-gruppen* - tysk terror i Danmark 1944-45 og besvar spørgsmålene.

Link til artiklerne

[De store modstandsorganisationer - et lynkursus](#)

[Sabotage, 1940-45](#)

[Illegale blade, 1940-45](#)

[Peter-gruppen- tysk terror i Danmark 1944-45](#)

Arbejdsspørgsmål til artiklerne

De store modstandsorganisationer - et lynkursus

1. Hvilke 5 store modstandsorganisationer nævnes i artiklen?
2. Nævn 1-2 typer af modstand mod besættelsesmagten, som de fem store modstands organisationer var kendt for?

Sabotage, 1940-1945

1. Hvordan defineres sabotage i artiklen?
2. Hvad ønskede man at opnå med sabotagen?

Illegale blade

1. Hvilken slags artikler kunne man læse i de illegale blade før og efter 1943?
2. Hvorfor var der forskel på indholdet i de illegale blade før og efter 1943?

Peter-gruppen - tysk terror i Danmark 1944-45

1. Hvad er Schalburgtage, og hvad er formålet med det?
2. Hvem var Petergruppen?
3. Diskuter hvorfor man havde behov for personer med lokal kendskab i grupper som Petergruppen.

Opgave til efter besøget på Frihedsmuseet

Elevopgave:

Arbejd selv videre med besættelsen

Udarbejd en Power Point, Prezi eller lignende produkt om et af følgende emner.

- Industrisabotage
- Illegal blade
- Jernbanesabotage
- Våbenmodtagelser
- Stikkerlikvideringer

Til research kan bruges

- Nationalmuseets hjemmeside om [besættelsestiden](#)
- Historisk Atlas' online historiske kort over [nedkastninger og sabotager 1940-45](#)
- Nationalmuseets online samlinger med [fotografier og genstande fra besættelsen](#)
 - For fotografier åbn billedarkiv og brug søgeord som eksempelvis besættelsen, 2. verdenskrig, modstandsbevægelsen og befrielsen
 - For genstande åbn museumsgenstande og brug søgeord som eksempelvis besættelsen og 2. verdenskrig
- Interview med tidligere modstandsfolk
 - Illegale blade - [interview med Gerhard Krogh](#)
 - Industrisabotage mod Nordbjerg & Wedell - interview med [Karl Christensen](#)
 - Industrisabotage mod B & W - interview med [Peter Gylling Mortensen](#)
 - Jernbanesabotage ved Karup - interview med [Kaj Christensen](#)
 - Våbenmodtagelse ved Viborg - interview med [Kaj Christensen](#)
 - En faldskærmsagent fortæller om en våbenmodtagelse der gik galt - interview med [Jens Paul Jensen](#)
 - Stikkerlikvidering - interview med anonym [modstandsmand](#)